

השבת של רבי נחמן מברסלב

לזכרון נצח מורינו ר' ישראל בער אודסר בן ר' אייזיק שלמה, זצ"ל

סיפור

(השמות, כג כד כה)

מרבי נפתלי, שהיה באומן, ומוהרנ"ת נפטר בברסלב, וידע תכף מפטירתו. וספר, שבלילה [כלומר, בחלום] ראה את מוהרנ"ת ז"ל רץ, ושאל אותו: "ר' נתן, לאן אתה רץ? והשיב לו: אני רץ אל רבינו ז"ל והבין מזה שנפטר.

ממוהרנ"ת ז"ל, שהיה אחד מאנשי שלומו בכפר מחזיק 'ארענדעי' [עסק המוחזק בחכירה], ובא איזה דייטש [גרמני] ובקש להוסיף עליו ולקח ה'ארענדעי' ממנו. ובא למוהרנ"ת בקובלנא רבא על זה. ענה מוהרנ"ת ואמר לו: "מה אתה מבקש, שאהרוג אנכי את הגרמני? אלא אתה תבקש מה' יתברך שלא יוכל לעשות לך רע, וגם אני אסייע לך בתפילה על זה". וכן היה, שפעלו בתפילתם, שלא יוכל לעשות לו רע ולדחותו מה'ארענדעי' שלו.

רבי שמואל אייזיק ראה פעם אליהו הנביא רץ, ואמר לו: להיכן רץ? והשיב לו: להלב של העולם. ושאל אותו: מי הוא הלב של העולם? והשיב לו: חסידי ברסלב, שהם הלב של העולם. ועוד פעם אחת ראה אותו רץ, ושאלו: להיכן רץ? והשיב לו: לחסידי ברסלב, שהם תמיד שמחים.

שיחות

(שיחות מר' ישראל אודסר, זצ"ל – כ"ה)

... בטבריה היה זוג מפורסם בכל העולם, אני זוכר את זה כבר מאה שנים, תמיד היה מחלוקת ביניהם, כשבא הלילה היה מריבות וצעקות גדולות בבית שלהם. מה היה המחלוקת? כל מה שהבעל אמר, היא אמרה הפוך. כל מה שהוא אמר - היא אמרה: "לא, לא - הפוך".

הזוג הזה, היה שמו משה ואשתו היה שמה רחל. אז היה לו למשה בית גדול כמו התם מה'סיפורי מעשיות', אני הלכתי אליו ואמרתי לו: "באה האשה של רבי ישראל עם ילדים קטנים והם צריכים מקום לישון, אולי תלך אתה ואשתך להבנים שלכם, ותתן את הבית שלכם לרבי ישראל ולאשתו".

הוא אמר לי: "אתה לא יודע, מי לא יודע את זה? כל מה שאני אומר - אשתי אומרת להפך". הוא אמר לי: "אני לא מדבר כלל, אתה תלך ותדבר אתה ותגיד שאני לא יודע מה לעשות".

אני באתי והסברתי לאשתו: "ילדים קטנים נמצאים בשוק, אין להם מקום לישון ולאכול. הם חמישה ילדים קטנים", אז היא פחדה ואמרה: "כן, כן".

אם הבעל שלה היה אומר כן, אז היא היתה אומרת: "לא, לא, לא, בשום אופן, בשום אופן". אבל כשאני הלכתי ובקשתי, אז הצלחתי והיא הסכימה, היא הלכה להבנים שלה ונתנה את הבית.

נו, היה להם לרבי ישראל ולמשפחה שלו בית גדול ומיטה גדולה בשביל הילדים ללילה אחד, והיה שמחה גדולה.

בבוקר אחרי התפילה רבי ישראל אמר לי: "בא אתי, בא אתי". אני הלכתי אתו ביחד לרב אחד שהוא היה מתנגד גדול, ואני פחדתי שהוא יזרוק אותנו מן הבית, "מה, בשביל מה אשתך באה, מדוע לא נסעת אתה לצפת?".

נו, רבי ישראל לא יכל להגיד לו שאי אפשר להשאיר אותי פה בטבריה לבד, אפילו שהרב ידע מזה, הוא היה למדן והוא הבין את זה שאי אפשר

ולא נחם אלקים ... (שמות יג, יז)

על פי רוב אלו הנוסעים לארץ ישראל, ה' יתברך מסבב עמם שצריכין לסבב הדרך הרבה קודם שבאין לשם, וצריכין לסע דרך מקומות שלכאורה לא היה הכרח כל כך לסע דרך שם, כי יש דרך ישרה וקרובה מזו.

וכל זה הוא בחינת: **ולא נחם אלקים דרך ארץ פלשתים כי קרוב הוא וכו'**, וכל זה בשביל שיתגבר החשק דקדושה לארץ ישראל יותר ויותר על ידי גודל המניעות של ריחוק וטלטול הדרך וכו', שעל ידי זה זוכה אחר כך ביותר לקבל ולהנות מקדושתה העצומה (ועיין לקוטי הלכות - הלכות נטילת ידים לסעודה - הלכה ד - אות ו, ובהלכות דברים הנהגים בסעודה - הלכה ד - אות ו לפי אוצר היראה - ארץ ישראל, אות עד).

ויאמינו בה' ובמשה עבדו ... (שמות יד, לא)

עיקר הכל הוא האמונה, ועיקר האמונה בו יתברך הוא תלוי באמונת חכמים דייקא, כי ה' יתברך הוא לעלא מן כולא ולית מחשבה תפיסא בה כלל ואי אפשר להשיגו בשום שכל, כי אם על ידי אמונה זוכין לדעת ממנו יתברך, כל חד כפום מה דמשער בלבה. ואפילו לאמונה אי אפשר לזכות בשלמות, כי אם על ידי צדיקי הדור האמתיים, כי הם ממשיכין האמונה לכל ישראל כמבואר במקום אחר, ומחמת שגם שהצדיקים אמתיים הם גבוהים ורחוקים מאתנו מאד מאד ואי אפשר להשיגם כלל בשום שכל, על כן אנו צריכין להאמין בהם. ועל ידי אמונת חכמים שאנו מאמינים בהחכמים והצדיקים, על ידי זה אנו נכללים בהם ועל ידי זה אנו זוכים לינוק מהם ולקבל על ידם אמונה לזכות לאמונה שלמה בו יתברך, שזהו יסוד כל התורה כולה כידוע (לקוטי הלכות - הלכות גזילה - הלכה ב - אות ד לפי אוצר היראה - אמונה, אות קעד).

אשירה לה' כי גאה גאה ... (שמות טו, א)

פרעה הוא בחינת גאות, שאמר "מי ה'?" וכו', ונאמר: "לי יאורי ואני עשיתיני". ועל כן הגאולה היתה על ידי משה, שהיה ענו מאד מכל האדם, ואמר "ונחננו מה", בחינת תכלית השפלות והענוה האמתית. ועל כן עיקר גמר הגאולה היה על ידי קריעת ים סוף, שהפך ים ליבשה, שזה בחינת שבירת וביטול הגאות, כי עיקר הענוה הוא בחינת עפר, שישים עצמו כעפר. והמים הם למעלה מהעפר, ושם מתחיל בחינת הגאות, שהוא בחינת המון ורעש גלי הים שרועשין ומתנשאים עצמם, שזה בחינת "אתה מושל בגאות הים" וכו'. אבל ה' יתברך שם חול גבול לים, שהוא בחינת יסוד העפר, שמשביר גאות הים בכל פעם ואינו יכול להתנשאות ולצאת מגבולו.

ועל כן אז ביציאת מצרים שרדף פרעה אחריהם, שהוא בחינת גאות, על כן היה הנס על ידי קריעת ים סוף, שהראה להם ה' יתברך על ידי משה שיכול להפוך ים ליבשה, שיהיה נעשה יבשה ועפר הארץ, שהוא בחינת ענוה, ממים רבים כאלה, ששם אחיזת הגאות מאד.

על כן הים ברבוי מימיו והמון גליו ברח ונבקע מפניהם ונתהפך ליבשה וארץ, בחינת שפלות, ופרעה וחילו, שהם בבחינת גאות, נטבעו בתוכו וישבו עמלם בראשם, כי גאותם בעצמה הטביעה אותם במי הים. ועל כן התחיל השירה: "אשירה לה' כי גאה גאה", ותרגומו: ארי אתגאי על גותניא, כי עיקר קריעת ים סוף היה בחינת שבירת הגאות כניל (לקוטי הלכות - הלכות ערלה - הלכה ה - אות ה לפי אוצר היראה - פסח ספירה, אות קמא).

כל אלו החכמות הם שטותים גדולים, כי אין צריכין אלו החכמות כלל לעבודת הבורא יתברך, כי העיקר הוא רק תמימות ופשיטות ואמונה שלמה בה' יתברך ובצדיקי אמת. אף על פי שגם בהתמימות צריכין ליוזרה לבלי להיות שוטה, אף על פי כן חכמות אין צריכין כלל. ויכולין לבוא לשמחה גדולה על-ידי תמימות ואמונה בפשיטות גמור (שם).

תפילה

(ליקוטי תפילות חלק א – תפילה נא)

רבונו של עולם, אדוני מלכי ואלקי, אבי גואלי ופודי, צור לבבי וחלקי. הלא אתה יודע בעצמך עצם רחמיך ואהבתך אלי, וכמה נפלאות ונסים וטובות בלי שיעור עשית עמדי, ואיך תוכל להתאפק כל-כך מלעזר ומלהושיע לי ישועה שלמה לגאלני גאולה שלמה שאין אחריה גלות, שאזכה לשוב אליך באמת בבחינת תשובה של שבת, הלא אין דבר נמנע ממך, כמו שכתוב: **היפלא מה' דבר**. רחם עלי מלא רחמים, ואל תשליכני מן האמונה לעולם, ואל תעשה עמי כחטאי ואל תגמלני כמפעלי, רק תחננו ברחמיך הרבים ובחסדיך הגדולים ותחזקני ותאמצני באמונתך הקדושה תמיד, ואזכה בכל עת לדבר ולהודיע האמונה בפי עד שאזכה לתכלית שלמות האמונה באמת באופן שאזכה לשוב על-ידי-זה אליך באמת בתשובה שלמה כרצונך וכרצון צדיקך האמתיים. וזכני לילך ולהתנהג בתמימות ובפשיטות בלי שום חכמות של העולם כלל, ולא אדקדק יותר מדאי בחומרות יתרות (שקורין: איבער טראכטיקן) שאינם כרצונך, ולא אחשוב מחשבות יתרות...

השתפלות הנפש

(סימנים מג מד מה)

האדם הזוכה להיות רגיל להתבודד באמת ולפרש שיחתו לפני ה' יתברך כראוי, בפרט אם זוכה להתבודד בשדות וביערים, אזי הוא מרגיש בכל פסיעה ופסיעה שפוסע שם טעם גן עדן. גם אחר כך, כשחוזר משם, אז כל העולם חדש בעיניו, ונדמה לו כאילו הוא עולם אחר חדש לגמרי, ואין העולם נראה בעיניו כלל כאשר מקודם. (חיי מוהרי"ן).

כשהודיע עניין ההתבודדות והשיחה בינו לבין קונו, דיבר עמו מורנו הרב הצדיק רבי נתן, וזכר צדיק לברכה, ושאל אותו: הלא האדם הוא בעל בחירה, ולא השיב לו בפירוש, רק כלאחר יד, כאומר אף על פי כן. כלומר שאי אפשר לבאר לך העניין בשלמות, אף על פי כן צריכין לנהוג כך. ומורנו הרב רבי נתן, וזכר צדיק לברכה, לא היה יכול לשאול יותר, כי ידע כי קושיא זו יכולין להקשות גם על התפילות ששדרו לנו רבותינו וזכרונם לברכה מכבר על עניין תשובה והתקרבות לה' יתברך, כגון ברכת השיבנו וכיוצא. (ועיין לקמן באות צג, מה שהבאתי מספר לקוטי הלכות - חושן משפט, הלכות פקדון, הלכה א).

אמר: טוב שיאמר האדם בשעת התבודדות, כשמתבודד בינו לבין קונו, יאמר: היום אני מתחיל להתדבק בך. ויעשה בכל פעם התחלה, כי כל ההמשכות הולכין אחר ההתחלות. ואפילו המחקרים אומרים, שההתחלה היא כמו חצי דבר של כל המעשה. נמצא ממה נפשך יעשה בכל פעם התחלה ויאמר כני"ל, כי ממה נפשך: אם היה מקודם טוב — עכשו יהיה טוב יותר, ואם חס ושלום מקודם לא היה טוב — בוודאי צריך ומוכרח לעשות התחלה חדשה. (שם)

לעילוי נשמת מרת בלרה בת דיאמנטא, ת.נ.צ.ב.ה.

מוקדש לרפואה שלימה ולהצלחה של נחמן אברהם בן רחל, הי"ו

מערכת: 050-6754970, 054-8484486, 02-5829086
כתובת: ת.ד. 27100 ירושלים 91270
שידוכי מצווה: 050-6870043 (13:00-16:00)
תרומות: בכל סניפי הדואר, חשבון 7-2255-89

לי לנסוע לצפת ובשביל זה רבי ישראל הביא את המשפחה לכאן. רבי ישראל לא אמר לו שהוא כתב לאשתו שתבוא, הוא רק אמר לו: "אשתך באה לפה עם הילדים לחג הפסח ואני אין לי בית, אין לי דירה, אין לי כסף, אין לי לשלם לחמור, והיא כבר באה". אז אמר לו הרב: "לך לחפש ותראה דירה, קודם כל דירה, שיהיה להם איפה להיות איפה לישן. ותבוא ותגיד לי כמה כסף אתה צריך שאני אשלם". ככה היה.

בבוקר רבי ישראל הלך והצליח ומצא דירה יפה מאד, טובה גדולה ורחבה. טוב, המשכיר שמח מאד ואמר לו: "אני רוצה על הדירה לשני חדשים למפרע".

אז רבי ישראל אמר לרב: "אני מצאתי דירה, הדירה טובה מאד, אבל מה עם כסף?"

אז הוא אמר לרבי ישראל: "כסף? כמה כסף צריך?" רבי ישראל אמר לו כך וכך שקלים, והוא פתח את המגירה ונתן לו את כל הכסף מה שצריך על הדירה, "קח שני חדשים למפרע", והיה כבר דירה בשביל רבי ישראל ואשתו והילדים. והרב הזה הוא היה המתנגד הכי גדול!

טוב, בית - ברוך ה' יש, אבל מי ישלם לבעל-החמור? כל העיר שמעו הצעקות של בעל-החמור, אני זוכר את זה כמו עכשיו, צעקות בקולות כאלו, "מה זה, אני לא רגיל בזה, אני לא מבין, לא שמעתי דבר כזה, החמור עובד כל היום, הוא צריך לאכול, אני צריך לאכול, מדוע לא אמרתם לי שאין לכם כסף? מדוע נסעתם? אם אין כסף אז לא נוסעים. מה זה, אני יכול לתת בהקפה? מה, אני חנות?"

רבי ישראל - כבר היה לו כסף שני חדשים למפרע והיה לו גם-כן לשלם בשביל החמורים לאכול. והיה לו גם-כן דירה גדולה, וברוך ה' הוא לקח כל הכלים להדירה בחזרה... (ההמשך יבוא)

מכתב

(מספר אפי הנחל ב - מכתב ז)

שוש איש בגבורות ה' שעשה עם כלל ישראל, בזכות וכח הצדיק אחרי כמה שנים שזכית לראות ולהכיר ולהתדבק בהצדיק האמת אור החדש, שגילה אורות חדשות נוראות ונפלאות עד אין חקר, ללמד דעת אמתית לכל אדם שבעולם, כן יוסיף ה' חסדו להושיעך לנצח.

(מספר אפי הנחל ב - מכתב ז-א)

ב"ה - לכבוד נשיא ישראל עטרת ראשי.. אשר העיר את רוחו והבעיר את לבבו להבעיר ולהדליק לבבות ישראל אל הנחל נובע, שרק נחל זה יכול להעלות הכל מכל הירידות והחשכות שבעולם ולתקנם.

(מספר אפי הנחל ב - מכתב ז-א)

המטה לבו לשמוע בקול ה', הקורא אותו בקול גדול בכל יום, שיברח אל הצדיק האמת, שיכול לתקן הכל ולהשיבו לדרך הישן שדרכו בו אבותיו הקדושים.

צריך כל אדם להטות לבו לשמוע בקול ה', הקורא בקול גדול בלב האדם בכל יום ויום ובכל עת, שישוב האדם אליו, ועל כל פנים יהיו לו רצונות חזקים וכסופים גדולים לה' יתברך שזה יקר מאוד.

עצות

(לקוטי עצות - תמימות - אותיות ד ה)

○ כבר מבואר שעיקר העבודה הוא תמימות ופשיטות בלי חכמות. גם אין צריכין לחקור הרבה בעבודתו ולדרוף אחר חומרות יתרות. כי כל זה הם בלבולים ודמיונות מהבעל דבר לבטלו מעבודתו, ואין הקדוש ברוך הוא וכו', וכמו שאמרו רבותינו ז"ל: **לא נתנה תורה למלאכי השרת**. וכל אלו החכמות, דהיינו מה שחושבין יותר מדי בעבודתו (שקורין: איבער-טראכטיקן), הם מפילין את האדם מעבודתו יתברך. והחכמה הגדולה שבכל החכמות לבלי להיות חכם כלל, רק להיות תם וישר בפשיטות (שם, סימן מד).

○ החכמות מזיקים מאד להאדם, והחכמים נלכדין בחכמתן של עצמן. וצריך להתרחק מאד מכל מיני חכמות שיש לקצת אנשים שהם חכמים בעיניהם, ונדמה להם שהם יודעים חכמות גדולות בעבודת ה'. כי